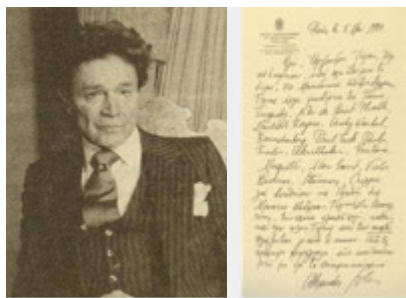

Ο Αλέξανδρος Ιόλας και η Θεσσαλονίκη

Η Θεσσαλονίκη με τους ανθρώπους της σκλάβωσε τον Αλέξανδρο Ιόλα. Του θύμιζε την Αλεξάνδρεια, όπως έλεγε, ή διαισθάνθηκε ταυτόχρονα ότι η μοίρα θα συντηρούσε πάνω σ' αυτή τη σχέση, σ' αυτή την αόρατη κλωστή, την μνήμη του. Όχι στη φαντασία, αλλά απτά, με τα έργα που παρέδωσε στα χέρια τους. Ο ίδιος πίστευε, ούτως ή άλλως, ότι τα μουσεία είναι καλύτερα σε χέρια ιδιωτών, μακριά από κρατικές δεσμεύσεις. Όπως ο πολιτισμός, που για να υπάρξει δεν χρειάζεται κυβερνητικές αποφάσεις.

Ο Αλέξανδρος Ιόλας ήταν άνθρωπος της τέχνης, κοσμοπολίτης, διορατικός συλλέκτης, ικανός έμπορος. Νεαρός έφυγε από τη γενέτειρά του Αλεξάνδρεια στη δεκαετία του τριάντα, σπούδασε χορό στο Παρίσι και το Βερολίνο. Ως κορυφαίος χορευτής της Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης περιοδεύει την Ευρώπη και ανακαλύπτει τα νέα ρεύματα και ρυθμούς στη σύγχρονη τέχνη. Όταν ένα σοβαρό ατύχημα τον αναγκάζει να εγκαταλείψει το χορό, αποφασίζει να αφιερωθεί στη συλλογή έργων τέχνης. Ενθουσιάζεται από τον Max Ernst, στη συνέχεια από τον Rene Magritte και τον Victor Brauner.

Αντιλαμβάνεται έγκαιρα ότι οι μεταπολεμικές Η.Π.Α. είναι έτοιμες να υποδεχθούν την ανήσυχη Ευρώπη. Η τέχνη αποκτά την αγορά της και τη δική της χρηματιστηριακή αξία. Δεν θα ήταν λάθος να έλεγε κανείς, ότι ο Ιόλας συντέλεσε σ' αυτό. Βασίζεται στο ένστικτό του και στις γνώσεις του, το έμπειρο μάτι του διακρίνει τα πάντα, τα πατρωνάρει και τα προωθεί. Το 1953 ανοίγει την πρώτη του γκαλερί στη Νέα Υόρκη. Το '63 στη Γενεύη, το '64 στο Παρίσι, το '65 στο Μιλάνο και λίγο αργότερα στη Μαδρίτη. Προέβαλε και καθιέρωσε καλλιτέχνες. Από τις γκαλερί του πέρασαν ονόματα σημαντικά, ανάμεσά τους οι Niki de Saint Phalle, Martial Raysse, Jean-Pierre Raynaud, Pino Pascali, Eliseo Mattiacci, Andy Warhol, Jean Tinguely, Roberto Crippa, Novello Finotti, René Magritte, Brauner.

Το 1965 αποφασίζει να μεταφέρει την έδρα και την κατοικία του στην Αγία Παρασκευή, στην Αθήνα. Χτίζει το σπίτι του σε σχέδιο του Πικιώνη με προδιαγραφές μουσείου και γνωρίζει νέους καλλιτέχνες, συνεργάζεται και δένεται μαζί τους. Ανάμεσά τους ο Τάκης, ο Ακριθάκης, ο Τσόκλης, ο Παύλος, ο Φασιανός, ο Τσαρούχης, ο Γκίκας. Τους ανοίγει το δρόμο για διεθνή σταδιοδρομία και αναγνώριση. Οι δεκαετίες '60, '70, '80, σημαδεύονται από τον Αλέξανδρο Ιόλα.

Αμφιλεγόμενη προσωπικότητα, δυσανάγνωστη ως το τέλος. Όσο η τρέχουσα ηθική τον αρνείται τόσο ο ίδιος αντιδρά επιθετικά και απρόβλεπτα. Πληθωρικός και κυνικός δίνει και παίρνει πίσω. Ο Αλέξανδρος Ιόλας πεθαίνει το 1987 στην Ν. Υόρκη. Το όνειρό του για ένα «Μουσείο Ιόλα» στην Αθήνα έμεινε ανεκπλήρωτο. Η τεράστια και σπάνια αξία, καλλιτεχνικής και εμπορικής, συλλογή του, διάσπαρτη. Ένα μικρό της τμήμα βρίσκεται στο Centre Pompidou στο Παρίσι.

Η συνάντηση του Αλέξανδρου Ιόλα με τη Θεσσαλονίκη αποκτά, ιδιαίτερη σημασία για την πόλη και την υστεροφημία του διορατικού συλλέκτη. Σήμερα στην Ελλάδα τίποτα δε θυμίζει το ευφυές και δημιουργικό του πέρασμα μόνον η συλλογή των 47 έργων που εκείνος δώρισε τότε, «σαν πυρήνα», για να ξεκινήσει τη ζωή του το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στην πόλη μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Μ.Μ.Σ.Τ. με πολύ χαρά αποφάσισε να τον τιμήσει δίνοντας το όνομά του στην τριώροφη πτέρυγα του μουσείου και αφιερώνοντάς του τον κατάλογο της μόνιμης συλλογής, η οποία περιλαμβάνει πλέον περισσότερα από χίλια έργα (πίνακες, γλυπτά, εγκαταστάσεις, συναρμογές, χαρακτικά, φωτογραφίες) με την ελπίδα ότι θα παραμείνει ένα μουσείο αδέσμευτο, αντισυμβατικό και ανοικτό, ιδιότητες που εκτιμούσε ο Αλέξανδρος Ιόλας και χαρακτήρισαν την ζωή του.